

Maskulinitet og emotionelt kantarbejde - dørmænds regulering af vold i den danske nattelivsøkonomi

Thomas Friis Søgaard

Vestlige storbyer har siden 1970'erne oplevet en massiv vækst i den alkoholbaserede fest- og nattelivsøkonomi. Transformationen af den indre storbys nat til en fest- og forbrugszone har afstedkommet voksende problemer med uorden, vold og kriminalitet. Barer og natklubber ansætter derfor ofte dørmænd til at ekskludere urolige personer, der anses som en trussel mod beværtningernes generering af økonomisk profit. Set i lyset af at dørmænd, i deres forsøg på at regulere nattelivets urolige kroppe, ofte selv er udsat for vold og trusler, trækker denne artikel på nyere maskulinitetsforskning og Lyngs teori om 'kantarbejde' til at belyse, hvad der får mænd til at give sig i kast med dette risikofyldte og emotionelt udfordrende arbejde.

Introduktion

Studier af den postindustrielle storbys nattelivsøkonomi har beskrevet en udvikling, hvor byer i stigende grad konkurrerer mod hinanden om at tilrettelægge rammerne for en nydelses-business (natklubber, barer og værtshuse), hvor målet er at inspirere gæsterne til beruselse og et grænseoverskridende liv i nuet (Hobbs m.fl. 2003). Storbyens natteliv er således blevet et centralt domæne, hvor unge voksne udlever en længsel efter frihed, emotionalitet, hedonisme og en dyrkelse af irrationalitet i et samfund, hvor arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet i stigende grad domineres af rationalitet og krav om effektivitet (Measham & Brain 2005). I nattelivet – hvilket Presdee (2000) har betegnet som et senmoderne karneval, hvor konventionelle normer delvis er sat ud af spil – engagerer unge voksne sig i en

beruset jagt på nydelse, men også i grænseoverskridende praksisser (Hunt m.fl. 2009). Bagsiden heraf er, at storbyens nattelige fest- og forbrugsrum også er karakteriseret ved relativt meget uorden og vold sammenlignet med andre domæner i det danske samfund (Balvig & Kvysgaard 2010). Dette har samtidig resulteret i en fremvækst af nye reguleringsinitiativer i nattelivet, herunder i en øget brug af dørmænd.

I forskningslitteraturen beskrives dørmændsarbejde ofte som et maskulint arbejde par excellence. Dette skyldes, at dørmændsbranchen primært udgøres af mænd, og at en væsentlig del af dørmænds arbejde består af fysisk at håndtere og ekskludere urolige og voldelige gæster fra beværtningerne (Hobbs m.fl. 2003). Mens overgangen fra det industrielle pro-

duktionssamfund til det postindustrielle forbrugs- og servicesamfund generelt har undermineret værdien af traditionel arbejderklassemaskulinitet på arbejdsmarkedet (McDowell 2003), så repræsenterer dørmandsbranchen et domæne, hvor 'mutede former for arbejderklassemaskulinitet' (Winlow 2001) har fået fornyet værdi i arbejdet med at sikre orden og skabe optimale betingelser for beværtningernes generering af økonomisk profit. Den 'mutede' arbejderklassemaskulinitet, som dørmænd traditionelt har udøvet, bygger i høj grad på individets demonstration af hårdhed, fysisk formåen, vilje til vold hvis nødvendigt, samt en afvisning af typer af praksisser associeret med svaghed og femininitet (se Hobbs m.fl. 2003; Monaghan 2002a; 2002b; Winlow 2001). Studier har dog også vist, at dørmænd ofte selv er udsat for vold og trusler (Monaghan 2003). En spørgeskemaundersøgelse blandt 159 danske dørmænd viser således, at 82 % af de adspurgte dørmænd som en del af deres arbejde havde oplevet at blive truet verbalt, at 39 % var blevet truet med et våben, at 57 % var blevet udsat for vold, at 66 % havde set en kollega blive udsat for vold, og at 88 % havde oplevet at måtte intervenere i slåskampe mellem to eller flere gæster (Tutenges m.fl. 2015). I tillæg til dette har kvalitative studier vist, at dørmænds forsøg på at håndtere potentielt voldelige gæster involverer brug af forskellige situationelle færdigheder samt intense følelser som vrede, ydmygelse, frygt, spænding og følelser af omnipotens, som opstår i krydsfeltet mellem panik og kontrol (Winlow m.fl. 2001; Søgaard 2013). Arbejdet som dørmænd i et til tider højintensivt, uforudsigeligt og potentielt voldeligt nattelev, kræver således, at dørmænd jævnligt engagerer sig i det, som Lyng (1990; 2005a) har kaldt for 'edgework', her oversat med 'kantarbejde'. Den prototypiske kantarbejds-

situation er en, hvor individets manglende evne til at håndtere en umiddelbar fare og udfordring kan resultere i død eller invaliderende skader (Lyng 1990). I forskningen bruges termen 'kantarbejde' imidlertid også mere bredt til at begrebsliggøre situationer, hvor individer engagerer sig i frivillige risikopraksisser – enten i deres fritid eller som del af deres arbejde – og hvor de kompetent må forsøge balancere mellem kontrol/kaos, det bevidste/ubevidste og det rationelle/irrationelle (Lyng 1990; 2005b). For dørmænd gælder det, ligesom for andre kantarbejdere, at de også må udøve 'emotionelt kantarbejde' (Lois 2005), hvor de forsøger at balancere på grænsen mellem kontrollerede og ukontrollerede følelser, da stærke følelser af frygt kan stå i vejen for effektiv og normativt passende ageren. På baggrund af 13 måneders etnografisk feltarbejde blandt primært mandlige dørmænd i Aarhus undersøger denne artikel derfor sammenhængen mellem voldsrelateret risikotagning, maskulinitet og emotionalitet i dørmænds arbejde.

Set i lyset af at dørmænds arbejde er relativt lavtlønnet og indeholder elementer såsom vold, trusler og berusede personer, som sjældent forbindes med et trygt og tilfredsstillende arbejdsmiljø, er spørgsmålet, hvad der får mænd til at give sig i kast med dette risikofyldte og emotionelt udfordrende arbejde. Artiklen viser, at maskulinitet, og særligt ønsket om at skabe en identitet som en mand, der evner (selv)kontrol selv i kaotiske situationer, er en væsentlig motivation for mange dørmænd. Artiklen giver på den måde et indblik i, hvordan dørmænds faget, i modsætning til andre dele af det danske arbejdsmarked, repræsenterer en type arbejde, hvor mænd på en meget kropslig måde kan udforske egne grænser og generere meningsfuldhed. Desuden giver artiklen et indblik i, hvordan dørmænds arbejdsrelaterede maskulinitetskonstruktioner er dy-

namiske, og hvordan dørmænds evne til at håndtere egne følelser af frygt kan bidrage til, at de enten 'vinder' eller 'taber' maskulin status blandt deres mandlige kollegaer.

Analytisk ramme

Dørmandsarbejde er et komplekst job. Studier har vist, at dørmænd i stigende grad mødes med modsatrettede krav fra deres arbejdsgivere (restauratørerne), som ønsker, at dørmændene både kan agere autoritative og hårde overfor eventuelle "ballademagere", og samtidigt være serviceminded i interaktionen med kunder, der opfører sig ordentligt (Søgaard 2017). Danske dørmænd arbejder således i spændingsfeltet mellem arbejdsopgaver, som er traditionelt maskulint konnoterede (fysisk håndtering af urolige og aggressive gæster), og serviceøkonomiens fordring af en ny kønsorden, som implicerer, at dørmændene også skal agere venligt, omsorgsfuldt og servilt - praksisser, som historisk er blevet associeret med femininitet (McDowell 2003). I denne artikel er fokus primært på den del af dørmandsarbejdet, der handler om at udøve adgangskontrol og fysisk håndtere aggressive og voldelige gæster, og det dertil hørende emotionelle kantarbejde og konstruktioner af maskulinitet.

En af fordelene ved analytisk at se dørmænds forsøg på at håndtere potentielt voldelige gæster som kantarbejde er, at dette gør os i stand til at fremanalysere væsentlige socio-emotionelle og kulturelt kønnede aspekter ved dørmandsarbejdet. Begrebet kantarbejde blev udbredt gennem Lyng's psykosociale analyser af frivillig risikotagning i det senmoderne samfund (Lyng 1990; 2005a; 2005b). Helt overordnet forsøger kantarbejdsteorien at forklare frivillig risikotagning ved at svare på spørgsmålet; *"Why would anyone risk their lives when there is no material rewards for doing so?"* (Lyng 2005, 5). Kantarbejdsteoriens grun-

dantagelse er, at en central motivation for frivillig risikotagning skal findes i de intense og forførende emotionelle oplevelser, som genereres i de konkrete risikoaktiviteter. I højrisikosituationer presses individet til 'kanten' (the edge) mellem liv og død, det bevidste/ubevindte, det rationelle/irrationelle og kontrol/ikke-kontrol, hvilket ikke blot udløser et adrenalinsus, men også tvinger individet til at trække på alle sine færdigheder. Da individet i sådanne højintensive situationer ofte oplever at måtte forlade sig på en præ-refleksiv og kropslig intuitiv ageren, i stedet for velovervejede beslutninger, kan kantarbejdssituationer afstedkomme oplevelser af autentisk selvaktualisering og umiddelbar væren i verden. Ved at udøve kompetent kantarbejde, hvor man gør brug af både refleksive og intuitive færdigheder for at kunne bevare kontrollen i en kaotisk situation, kan individet ydermere få en intens fornemmelse af empowerment, kompetence og (selv)kontrol. Kantarbejdsteorien forsøger dog ikke blot at indfange individuelle praksisser og oplevelser, men også at forstå relationen mellem individets socio-emotionelle risikopraksisser og de større samfundsmæssige strukturer i vestlige samfund (Lyng 2005a). Lyng skriver således, at i et senmoderne samfund, som er karakteriseret ved rationel kalkulerende, refleksivitet, individualisme, fremmedgørelse og bureaukratiske forsøg på at tæmme det irrationelle og vilde, kan dét frivilligt at engagere sig i ekstraordinære og risikoflydte praksisser - hvor man viser for sig selv og andre, at man kan kontrollere det ukontrollerbare - være måder, hvorpå individer forsøger at bryde med rationalitetens snærende bånd, prøver at konstruere meningsfyldte identiteter, og bestræber sig på at opnå en følelse af eksistentiel sikkerhed på (Lyng 1999; 2005b).

Kantarbejdsteorien er siden sin fremkomst blevet brugt til at forklare frivillig risi-

kotagning i kontekster, som traditionelt set er domineret af mænd, såsom ekstrem sport (Robinson 2008), kriminalitet (Bengtsson 2012) og højrisikoarbejde (Lois 2003; 2005; Kidder 2006). Selvom det primære fokus på mænd med rette er blevet kritiseret for at overse kvinders kantarbejde (Gailey 2009), så peger meget forskning på, at der synes at eksistere en særligt tæt forbindelse mellem risikotagning og kulturelle ideer om mandighed (Goffman 1967; Bourdieu 2001). Studier har vist, at det at tage risici ofte er et væsentligt element i konstruktionen af hierarkier mellem 'underordnede' og 'hegemoniske maskuliniteter' (Connell 1995) i arbejds kontekster, der er domineret af mænd, og hvor kropslig formåen spiller en central rolle (Kaprow 1999; Lois 2003; 2005; Monaghan 2002b; 2002c; Kidder 2006). En årsag til dette er, at meget forskning har peget på, at maskulinitet - forstået som en social konstruktion - ofte er porøs eller ustabil, hvorfor denne til stadighed skal bevises og særligt i relation til andre mænd (Gilmore 1990; Bourdieu 2001). I tråd med dette skriver Kimmel om mænd, at:

"We test ourselves, perform heroic feats, take enormous risks, all because we want other men to grant us our manhood" (1994, 129).

Set fra dette perspektiv er mænds frivillige risikotagning og kantarbejde således ikke blot drevet af de emotionelle sensationer, der genereres i selve risikopraksisen. De er også motiveret af et ønske om at demonstrere maskulint værd i relation til andre mænd. At tage risici, herunder det at engagere sig i potentielt voldelige konflikter, bliver så at sige en måde 'at gøre maskulinitet' på (Messerschmidt 2000).

Selvom en række nyere studier helt rigtigt har advaret mod for selvfølge antagelser om, at mænd på arbejde partout søger at gøre maskulinitet via risici, da man derved

kan overse andre måder at gøre maskulinitet på (Desmond 2007; Kyed 2014; Christensen m.fl. 2015), så repræsenterer dørmandsbranchen et domæne, hvor maskulinitet og det at tage risici stadig er tæt forbundet. En grund til dette er, at dørmandsbranchen ikke i samme grad som andre mandsdominerede brancher har gennemgået en professionaliseringsproces, hvor det at udvise selvkontrol, anerkende fysiske begrænsninger og sårbarhed, og prioritere (egen) sikkerhed (dvs. så vidt muligt at undgå risici) bliver normsat (Baarts 2009; Kyed 2014). Til trods for at dørmænd i dag skal bestå et én-uges dørmandskursus, og at service- og sikkerhedsimperativer i stigende grad vinder indpas i dørmandsarbejdet (Søgaard 2017), så er det stadig sådan, at dørmandsarbejdet i væsentligt grad er informeret af subkulturelle normer, der betoner vigtigheden af fysisk formåen, hårdhed, mod, risikovillighed, og det ikke at udvise frygt når man står overfor potentielt voldelige andre mænd. Den anden væsentlige grund er, at (truslen om) fysiske konflikter *mellem mænd* er centralt i arbejdet som dørmænd. I vestlige samfund eksisterer der en stærk kulturhistorisk relation mellem vold, det at udvise mod og patriarkalske forståelser af, hvad det vil sige at være en mand. Ifølge Whitehead (2005) betyder dette, at mænd ofte oplever, at deres maskuline identitet er sat særligt på prøve i (potentielt) voldelige konflikter med andre mænd. Sagt på en anden måde, så indgår mænd ofte i voldskonflikter *som mænd*, hvorfor de ifølge Whitehead ofte tynges af en dobbelt frygt: En rationel frygt for den fysiske vold, og en ontologisk frygt for ikke at kunne transcenderere deres egen frygt, hvorved de ikke vil kunne leve op til deres maskuline selvforståelse og identitet. På denne baggrund anvender jeg i analysen en socialkonstruktivistisk forståelse af maskulinitet og begrebet 'emotionelt kantarbejde' (Lois 2005) til at belyse, hvordan det

"at turde tage kampen" (Interview Sebastian, dørmænd), dvs. tage risici, og det at kunne udvise "kølighed" (Interview Sebastian, dørmænd), dvs. transcendere og kontrollere egen frygt i potentielle voldelige konflikter, er centrale måder, hvorpå dørmænd forsøger at konstruere hegemonisk maskulinitet i arbejdet og i relation til deres mandlige kollegaer.

Metode & data

Denne artikel er baseret på data indsamlet fra et 13 måneders etnografisk feltarbejde blandt dørmænd i Aarhus og interviews med 54 dørmænd og én kvindelig dørmænd. Rekrutteringen af primært mandlige informanter skyldes, at kun meget få kvinder arbejder som dørmænd i Danmark, og kun én i Aarhus under mit feltarbejde. Feltarbejdet bestod af ca. 150 nætters observationer af dørmændenes arbejde, samt løbende samtaler med dørmændene om deres praksis, overvejelser og fælles oplevede episoder. Under feltarbejdet skrev jeg feltnoter, som indeholdt udførlige beskrivelser af dørmændenes aktiviteter, deres refleksioner og bekymringer, deres kropslige fremtræden, deres samtaler med kollegaerne og deres interaktion med nattelivets brugere. For at få et indgående indblik i dørmændenes liv generelt hang jeg jævnligt ud på cafeer med flere dørmænd, trænede boksning, styrketræning og mixed martial arts med dørmændene. Herudover fulgte jeg flere af dørmændenes retssager, hvor de deltog enten som ofre eller som sigtede gerningsmænd i voldssager, der udsprang af deres dørmændsarbejde.

I kvalitativ forskning er refleksionen over forskerens kropslige og kønnede position i felten og dens indflydelse på relationen til informanterne og produktionen af data et vigtigt metodologisk spørgsmål. Selvom min oprindelige plan var at eksperimen-

tere med 'aktiv deltagelse' (Spradley 1990), lykkes det mig ikke at komme til at arbejde som dørmænd. En årsag var, at jeg i flere dørmænds øjne ikke besad den rette fysiske kapital, hvorfor nogle dørmænd ikke anså mig for at være en pålidelig "kollega". Dørmænd vurderer både sig selv og andre på basis af deres kropslige kapaciteter og deres maskuline fremtræden. Set fra dørmændenes perspektiv var jeg anderledes end dem, da jeg ikke havde nogen tidligere kampsportserfaring og, som én dørmænd udtrykte det, lignede en "skoledreng". Under feltarbejdet blev jeg således tilskrevet rollen som forsker. På grund af mit mandlige køn, min relativt unge alder (34 år under feltarbejdet), min størrelse – næsten to meter høj og vejer 103 kilo – samt min aktive deltagelse i ugentlige bokse-, mixed martial art- og styrketræningssessioner med flere af dørmændene, var jeg dog i stand til over tid at etablere tætte tillidsrelationer til mine informanter samt få et indgående indblik i dørmændsbranchens pæne sider og dens skyggesider. Man kan således sige, at jeg gennem min aktive deltagelse i forskellige former for kampsport og kropstræning forsøgte at performe en type maskulinitet, som er genkendelig og anerkendt blandt dørmænd, og at dette blev et vigtigt redskab til at etablere tillidsrelationer med dørmændene.

De natlige observationer viste, at dørmænd bruger det meste af deres tid på aktiviteter, de selv definerer som service, og at dette involverede specifikke former for følelsesarbejde (jf. Hochschild 1983), såsom at opføre sig venligt, smilende og imødekomende overfor kunderne. Feltarbejdet viste dog også, at en væsentlig del af dørmænds arbejde består i at håndtere og ekskludere urolige og (potentielt) voldelige personer, samt at evnen til at kunne håndtere disse fysisk blev italesat af dørmændene som nøgleaspekter ved deres arbejde.

Under feltarbejdet observerede jeg ligeledes jævnligt episoder, hvor dørmændene gjorde brug af moderat fysisk magt og mere sjældent episoder, hvor de gjorde brug af direkte fysisk vold i konfrontationer med såkaldte 'ballademagere', 'kriminelle' eller 'bandemedlemmer'. Dørmænd er ikke afstumpede voldsmænd, sådan som de til tider fremstilles i medierne. Tværtimod synes dørmandsbranchens uformelle kodeks at være; fysisk hvis nødvendigt, men ikke nødvendigvis fysisk og vold.

Jeg interviewede også dørmændene. Inspireret af principperne i den hermeneutisk-etnografisk forskningstradition (Agar 1986) blev interviewguiden revideret undervejs, efterhånden som de natlige observationer, interviewene og de uformelle samtaler med dørmændene genererede bedre forståelser og nye spørgsmål om dørmandsarbejdets kompleksitet. Mens de tidlige interviews havde til formål at bred viden om dørmændenes vej ind i dørmandsfaget, hvad der motiverede dem i arbejdet, og hvilken rolle risikoen for vold spiller i deres virke, så var de senere interviews i højere grad centreret om specifikke temaer, herunder deres oplevelse af frygt, og hvordan de forsøgte at håndtere denne. Alle interviewene varede mellem en og to timer. De blev båndet, og de fleste blev senere udskrevet og analyseret. I artiklen er alle informanter anonymiserede.

Analyse

Nattelivet som markedsplads for kropslig kapital

Hvad motiverer personer til at engagere sig i højrisikoprofessioner som det at være dørmænd? I forskningslitteraturen beskrives dørmandsbranchen ofte som et domæne, hvor primært arbejderklasse-mænd kan konvertere krops- og voldskapital til økonomisk

kapital (Winlow 2001; Hobbs m.fl. 2003; Monaghan 2002c). Fra dette perspektiv anskues den alkoholbaserede nattelivsøkonomi som en markedsplads, hvor kompetente 'entreprenører i kropskapital' (Wacquant 1995) kan sælge deres kropsarbejde og deres evner ud i fysisk magtanvendelse til beværetningerne, som ønsker at skabe optimale rammer for kundernes køb af alkohol; sådanne rammer bliver blandt andet skabt ved at ekskludere urolige og voldelige personer, der enten udgør en direkte trussel mod de andre forbrugere, eller skaber en utryg stemning. Historisk set har arbejdet som dørmænd derfor krævet mange af de samme kompetencer - såsom potentialet for vold og evne til at virke intimiderende - som også efterspørges i den kriminelle underverden (Se også Hobbs m.fl. 2003). Dette har betydet, at dørmænd traditionelt er blevet rekrutteret blandt lokale 'hårde mænd' eller kriminelle, som i gadeslagsmål havde bevist evnen og viljen til vold, hvorfor de blev ansat til at håndtere byens øvrige bøller. I de senere år har denne rekrutteringspraksis undergået visse forandringer. I dag skal dørmænd godkendes af politiet, hvilket de ofte ikke bliver, hvis de har en voldsdom og/eller en kendt volds- og kriminalitetshistorik (Restaurationsloven 2009). Dette har betydet, at mange dørmænd i dag rekrutteres fra kampsportsmiljøet, hvor de gennem legitim 'sportskamp' og ikke ulovlige gadeslagsmål har vist, at de besidder den rette fysiske styrke samt modet til om nødvendigt at tage fysiske konfrontationer. Dette gjorde sig også gældende for dørmændene i dette studie, hvor langt de fleste har relativ lang erfaring med forskellige typer kampsport såsom boksning, mixed martial arts, krav maga, judo og taekwondo. Et mindre antal havde også erfaring med gadeslagsmål. Dørmændene har således gennem deres opvækst, og ikke mindst gennem deres deltagelse i kampsportsmiljøet, opbygget fysisk

kapital og en habitus (Bourdieu 1990), der korresponderer med de kompetencer, der efterspørges i dørmandsbranchen.

Ligesom i andre typer af arbejde spiller muligheden for at generere en økonomisk indkomst en rolle, når mænd (og kvinder) vælger at blive dørmænd. I Danmark er det dog sjældent økonomisk nødvendighed, der får personer til at søge ind i dørmandsbranchen. For de fleste gælder det, at dørmandsarbejdet er et bijob, der supplerer indkomsten fra deres primære arbejde eller SU. Med en timeløn, som for de fleste ligger i omegnen af 150-300 kroner, er dørmandsarbejdet heller ikke en guldrandet forretning. Særligt ikke hvis man tager i betragtning, at det er natarbejde, at arbejdet for de fleste er begrænset til den forlængede weekend (torsdag-, fredag- og lørdag), og at en typisk vagt maksimalt er 6 timer (fra 23.00-04/05.00) og ofte kortere. Dørmandsarbejdes relativt begrænsede økonomisk afkast betyder, at hvis man skal forstå, hvorfor nogle mænd giver sig i lag med dette risikofyldte og udfordrende arbejde, så er man nødt til også at tage arbejdets kulturelle, sociale og emotionelle aspekter i betragtning. Dataindsamlingen til dette studie viser, at nogle dørmænd også er tiltrukket af faget, fordi de er fascinerede af nattelivs- og festmiljøet; fordi arbejdet i døren giver dem en mulighed for at være del af et kollegialt fællesskab, primært bestående af mænd, og fordi arbejdet i døren kan bruges som platform for at score piger og/eller opnå lokal status. Arbejdet som dørmænd er i et vist omfang omgærdet med prestige (Se også Winlow m.fl. 2001). Ikke blot har mange en forestilling om, at dørmænd besidder et særligt potentiale for vold, hvilket især en del unge mænd finder meget fascinerende. I nattelivsmiljøet bliver dørmænd til tider også en art lokale 'celebrities', som andre gæster gerne vil kende, og som springer

køen over og kommer gratis ind på natklubber, når de selv går i byen og fester.

"Du møder mange i døren, og mange vil jo gerne stå og snakke med dørmændene. Mange vil gerne kende personalet, fordi så er man ligesom en af de 'faste'. Eller endnu bedre - arbejde bag baren, men det allerbedste er jo, hvis man kunne stå i døren. Man kan vel godt sige, at dørmændene bliver lidt kendisser... Og så kommer du gratis ind [på natklubber]. Jeg har sgu sågar oplevet at komme foran i køen nede i min kiosk, fordi jeg var jo dørmændene" (Interview Søren, dørmænd).

En del dørmænd er imidlertid også tiltrukket af arbejdet i døren, fordi dette arbejde rummer fare- og spændingselementer samt en mulighed for at demonstrere sit maskuline værd.

Dørmandsarbejde som kantarbejde

Blandt dørmænd fremstilles "døren" ofte som et næsten mytisk sted - eller en 'kant' mellem kaos/kontrol, det bevidste/ubevidste og ultimativt liv og død (Lyng 2005b) - hvor mænd, i endnu højere grad end i eksempelvis kampsport, kan "teste" deres fysiske og ikke mindst mentale karakter.

"Jeg har set mange, som er gode i [bokseringen], men som bare frøs i døren. I ringen der ved du, at der altid er en dommer, som stopper det, hvis det bliver for vildt. I døren er der ingen regler, ingen til at stoppe det. Det er mere virkeligt, og det er der nogen, som bare ikke kan klare, og så fryser de. De bliver bange for at komme alvorligt til skade" (Interview Theis, dørmænd).

At arbejdet som dørmænd både er et kropsligt, emotionelt og psykisk krævende arbejde kommer blandt andet til udtryk ved, at dørmænd ofte anvender kropsrelaterede udtryk såsom "at være presset", når de taler

om deres oplevelser i situationer, hvor de eksempelvis skal afvise adgang til modvillige personer med et veletableret ry som voldskompetente. Udtrykket *"at være presset"*, har konnotationer både til stress, angst, en anstrengt atmosfære og en belastning. Mere specifikt trækker begrebet på billedet af en person, hvis krop er sat under et massivt fysisk pres (fra en anden krop), hvorfor det er svært at bevæge sig og handle. Blandt dørmænd er det en accepteret antagelse, at stærke følelser og mangel på kontrol over disse kan sætte én under pres og stå i vejen for effektiv og nødvendig handlen. Mens udtrykket *"at fryse"* ofte blev brugt til at beskrive situationer, hvor en dørmænd blevet paralyseret af frygt, dvs. ikke evnede kompetent 'emotionelt kantarbejde' (Lois 2005), så blev udtrykket *"at koge"* eller *"at slå klik"* til tider brugt om dørmænd, der var ude af stand til at kontrollere deres frygt, hvorfor de i panik tyede til unødigt vold. Sidstnævnte kom f.eks. til udtryk i en samtale, jeg havde med en dørmændsfirmaejer, som havde udtrykt bekymring over nogle af sine dørmænd.

"Jeg holdt et møde med dem [dørmændene Søren og Bent], hvor jeg gjorde dem fuldstændigt klart; hvis skurkene snakker, så snakker vi også; hvis de skubber, så skubber vi; og hvis de slår, så slår vi, men det er ikke os, der starter! Det, der er med Søren, det er, at når de [skurkene] er helt oppe at køre... Og det er svært! For de går helt tæt på én, og de puster sig op, og de råber og skriger, og nogle af dem er jo fand'eme helt røde i hovedet af alle de steroider, de har taget. Der klikker det simpelthen oven i hovedet på Søren. Han kan slet ikke stå stille, og armene... Det hele går på ham, og det koger... Der kan han simpelthen ikke holde det tilbage, og så slår han" (Feltnoter, Lars, dørmænd).

Risikoen for at blive overvældet af frygt, fejle, blive fysisk skadet eller invalideret er

imidlertid også noget af det, der virker dragene på mange dørmænd. Adspurgt direkte, hvorfor de arbejder i døren, forklarede dørmænd Niels eksempelvis; *"Jeg gør det, fordi det er en måde at teste mig selv"*, og dørmænd Christian forklarede at:

"Jeg gør det på grund af spændingen (...) Jeg elsker, når noget [en konflikt] er lige ved at ske, og du kan mærke, at dine muskler er helt spændt, og du er klar".

I tråd med dette forklarede dørmændsfirmaejer Lars, at han elskede at engagere sig i ekstreme situationer, herunder dørmændsarbejdet, fordi han ville;

"(...) bevise for mig selv, at selv når det er vildt, og alt omkring mig er kaos, så panikker jeg ikke. Jeg [for]bliver i kontrol, og jeg gør, hvad jeg skal gøre" (Feltnoter, Lars, dørmændsfirmaejer).

Som det ovenstående antyder, er den fysiske risiko og de kropslige og emotionelle oplevelser af spænding, kaos og frygt, som generes i potentielt voldelige konflikter, noget af det, der får nogle mænd til at vælge at arbejde som dørmænd. I dørmændsarbejdet forstærkes oplevelsen af spænding af, at der i modsætning kampsport ikke er nogen regler og potentielt set ingen til at gribe ind. Dette betyder, at den enkelte dørmænd i vidt omfang må forlade sig på egne evner til at bevare roen, overblikket og forudse situationer. Hvis en slåskamp opstår, må de i vidt omfang stole på deres egne evner til at handle intuitivt og resolut, hvis de skal få det fysiske overtag. I denne kontekst bliver det at udøve kompetent fysisk og emotionelt kantarbejde en måde, hvorpå dørmændene kan *"teste"* sig selv, dvs. udforske egne grænser og konstruere en maskulin selvforståelse og identitet som mænd, der evner selv(kontrol) i kaotiske situationer og i re-

lation til andre mænd. Når dørmænd selv skal forklare, hvorfor de arbejder i døren, så fremstiller de dog ikke dette som blot et spørgsmål om af afprøve egne grænser. Mange tilføjer også en symbolsk overbygning, hvor de fremstiller sig selv som en art heroiske krigere, der velvilligt stiller sig på kanten mellem orden og kaos og beskytter forsvarsløse mennesker mod voldelige aggressorer, til tider beskrevet som 'skurke'. Dette er eksempelvis tydeligt i det nedenstående uddrag fra en samtale, jeg havde med dørmænd Sebastian:

"Jeg gør det [er dørmænd] for at beskytte folk. Det er det. Det er grunden til, vi er der. Vi er der for at beskytte folk. Det er sådan, jeg ser det. (...) Du skal være en kriger. Jeg ved, jeg personligt har reddet livet for otte personer" (Feltnoter, Sebastian, dørmænd).

Både i interviews og i uformelle samtaler omtalte dørmændene ofte sig selv som "kriger". Mens begrebet 'kriger' refererer til, at den gode dørmænd ikke må vise frygt, så bruger dørmændene også dette begreb til at konstruere en selvforståelse som heroiske beskyttere. Ideen om kriger-beskytteren har stor appel blandt dørmænd, fordi den, i modsætning til den gængse stereotype forestilling om dørmænd som hypermaskuline dominerende aggressorer, tilbyder en mere acceptabel maskulinitetsposition, hvor traditionelle dyder som overlegenhed og viljen til fare og vold kobles med en bekymring for og et heroisk forsvar af de 'uskyldige', et begreb, som også ofte bruges blandt dørmænd.

Dørmandsarbejde og håndteringen af frygt

Frygten for vold spiller en stor men også ambivalent rolle i dørmændsbranchen. I en mandsdomineret branche med historiske rødder i arbejderklassen er frygt for vold

dybt tabuiseret og skamfuldt. I tråd med dette forklarede dørmænd Niels, at man ikke kan være dørmænd, hvis man er bange, og at den gode dørmænd er én, der har 'nænnen'.

"Nænnen ... Hmm, det er bare, at du ikke er bange. At du ikke bakker. At du kun går frem, uanset hvad... Hvis det betyder, at du får nogen på hovedet, så tager du det med. Men du bakker ikke" (Feltnoter, Niels, dørmænd).

Som tidligere nævnt fremhævede flere informanter, at den gode dørmænd er en 'kriger', der ikke er bange, men derimod har modet, mental styrke og er i kontrol. Mens frygt på den ene side er kulturelt tabuiseret blandt dørmænd, så er dørmandsarbejdet på den anden side også en type arbejde, hvor den enkelte dørmænd i et vist omfang tvinges til at forholde sig til kroppens materialitet og emotionalitet: Når blodet strømmer til hovedet, adrenalinen stiger, ens muskler spændes og en følelse af uro og utilpashed breder sig ved udsigten til en nærtstående voldelig konfrontation, så trænger følelserne og frygten sig så at sige på. Arbejdet i døren skaber på den måde en dissonans i individet mellem den kulturelt idealiserede kontrollerede 'kriger' og den enkeltes oplevelse af uro og frygt. Feltarbejdet viste, at dørmænd gør brug af en række strategier til at håndtere egen frygt og arbejdets risici. En af disse følelshåndteringsstrategier består af jævnlig styrke- og kampsportstræning, hvorved den enkelte vedligeholder sin fysiske styrke, hurtighed og kamp teknik. Dørmændenes ugentlige arbejde på egen krop tjener ikke blot instrumentelle formål, men også til at opbygge selvtillid og skabe en beroligende følelse af at være velforberedt. I forhold til dette forklarede dørmænd Lars, at jævnlig boksestræning havde den fordel, at hvis en gæst

slog på ham i døren, så ville slaget ikke have en 'overraskende' (læs chokerende) effekt på ham. Opfattelsen af at være velforberedt giver dørmændene en vis fornemmelse af kontrol over en ellers uforudsigelige fremtid. En anden strategi, som dørmændene anvender til at opbygge selvtillid, handler om at dyrke realistisk tænkning. Dette ved at minde sig selv om, at alvorlig vold og skader trods alt er sjældne. Derudover forsøger dørmændene at tænke optimistisk ved at fokusere på tidligere succesfulde oplevelser og derved opbygge tro på egen fremtidig performance. Andre risiko- og følelseshåndteringsstrategier bestod i at bære stik- eller skudsikre veste, og i mere sjældne tilfælde enten at bære eller at have gemt et våben. Typisk et knøjern eller et slagvåben til anvendelse i meget kritiske situationer.

Håndtering af risici og frygt sker også på et gruppeniveau. Da mange dørmænd er af den opfattelse, at de ikke kan regne med, at politiet vil nå frem i tide, hvis en konflikt opstår, betyder det, at dørmandsfællesskaber ofte er karakteriseret ved stærke normer om gruppebaseret solidaritet. Som Monaghan (2002b) har påpeget, er det ofte et kulturelt ideal og normativt krav blandt dørmænd, at den enkelte skal udvise næsten 'mekanisk solidaritet' (Durkheim 1964). Dette ved at ofre sin egen personlige sikkerhed for beskyttelsen af kollektivet, hvorved kollektivet samtidigt kommer til at fungere som 'a second protective skin' for den enkelte (Monaghan 2002b). Idealet om blind gruppesolidaritet er godt at tænke med og fungerer som et værn mod den usikkerhed, der let kommer snigende. Blandt dørmændene i dette studie kom solidaritetsidealet jævnlige til udtryk gennem påmindelser om, at man skulle passe på hinanden. Gruppesolidaritetsidealer udtrykkes også i dørmændenes praksis. Opstår der en ophedet diskussion mellem en dørmænd og en gæst, vil en anden dørmænd

typisk stille sig umiddelbart bag sin kollega for på den måde at kommunikere, at man har kollegaens ryg. I sjældne tilfælde kommer gruppesolidaritet også til udtryk gennem brug af vold. Under feltarbejdet skete det mest ekstreme eksempel på dette en nat, hvor dørmændene på en større natklub blev angrebet af en gruppe ophidsede unge mænd med tilknytning til en lokal bande-gruppering. Oprinnet udviklede sig til en slåskamp mellem de unge og dørmændene, som kort tid efter fik hjælp fra tililende kolleger, der arbejdede på andre beværtninger i nærheden. Konflikten, som dørmændene selv mente de vandt, fik det efterspil, at en gruppe dørmænd senere på natten valgte at køre ud til det boligområde, hvor de mente, de unge kom fra, i håbet om at finde og straffe angriberne. Et par dage efter episoden fortalte en af de deltagende dørmænd, at han og kollegaerne havde sparket døren ind til flere lejligheder og en hashklub i jagen på angriberne, dog uden at finde dem. Dørmændene retfærdiggjorde både slåskampen foran natklubben og den efterfølgende jagt på angriberne på følgende måde:

"Vi blev nødt til at ramme dem rigtig hårdt. Hvis vi ikke gør det, så vil de helt sikkert komme igen. Det er 100% sikkert, de vil prøve igen... At teste os. Vi blev nødt til at sende dem et signal om, at vi er stærke, og vi står sammen. Vi skal også være helt sikre på, at de ikke angriber et af de steder [beværtninger], hvor der kun står to kollegaer. De skal vide, at det er lige meget, om vi står to eller seks [dørmænd]. Hvis de angriber, så kommer vi alle. Ligesom om vi alle stod der [i døren]" (Feltnoter).

Episoder som den ovenstående hører til sjældenhederne. Episoden er imidlertid interessant, fordi den peger på en mere generel opfattelse blandt dørmænd, nemlig at hvis man direkte udfordres og trækker sig

fra konfrontation med kendte kriminelle, så vil man ikke blot tabe ansigt. Man vil også signalere, at man er bange, hvilket højner risikoen for fremtidige angreb fra voldelige kriminelle, der tolker frygt som svaghed.

Kantarbejde og maskulinitetshierarkier

Som andre typer af brancher er dørmandsfaget også udgjort af magtrelationer og stratificeringer mellem over- og underordnede maskulinitetspositioner (Connell 1995). Det generelle fravær af formel rang, kvalifikationer eller andre 'objektive' markører af arbejdsmæssig status betyder, at forskelle og hierarkiske relationer mellem dørmænd ofte konstrueres gennem deres kønnede og situationelle praksisser. Selvom dørmænd og dørmandsfirmaer i stigende grad mødes med krav fra restauratørerne om, at de skal agere venlig, smilende og service-minded over for gæsterne (Søgaard 2017), så er det stadig sådan, at de dørmænd, der demonstrerer den største grad af fysisk kompetence og emotionel selvkontrol i (nær-)voldssituationer, er øverst i dørmændenes interne maskulinitetshierarki. På store natklubber med mange dørmænd blev det således anset som mest prestigefyldt at arbejde i døren, frem for indenfor på natklubben. Grunden til dette er en forestilling om, at arbejdet i døren er mere risikofyldt, da dette implicerer, at man skal afvise potentielt voldelige gæster, som til tider blive både vrede og aggressive over ikke at kunne komme ind på beværtningen. Ligeledes blev dørmænd, der evnede at tage de 'svære afvisninger' af kendte kriminelle; som udviste (tæt på) ubetinget vilje til at støtte deres kollegaer i konflikter; eller som håndhævede en meget restriktiv adgangspolitik, ofte beskrevet som 'en god mand', som en der 'har nosser' eller som 'en rigtig kriger'. Blandt dørmændene tjener den omfattende brug af meget maskuliniseret sprogbrug til

at idealisere de dørmænd, der udviser viljen og evnen til at arbejde tættest på 'kanten'.

I modsætning til dette blev dørmænd, der enten foretrak at arbejde indenfor på natklubben, eller som håndhævede en mere lempelig adgangspolitik, til tider kritiseret af deres kollegaer for at være 'bløde' og/eller bange mænd. Dette kom eksempelvis til udtryk i en samtale mellem fire af mine dørmandsinformanter på en café en søndag aften, hvor de diskuterede en hændelse den foregående nat.

Søren: *"Hey, hvad skete der lige på Klokketårnet [natklub] i går?"*

Bent: *"Jeg ved det. Det er Johannes [en dørmandskollega], han er for blød. Jeg kiggede forbi [Klokketårnet] i nat, og de første jeg mødte indenfor var Mista og ti andre gutter fra Trillegårdsbanden. De stod bare og hang ud i baren. For helvede!"*

Lars: *"Johannes siger, der ikke er nogen grund til at opføre sig som et røvhul. Det giver for mange konflikter [...]. Vi bliver simpelthen nødt til at have et møde. Johannes, han er for blød. Det er ok at være den flinke dørmænd, men når det kommer til kriminelle som dem der, så bliver du nødt til at være hård, ellers så dur du ikke".*

Bent: *"Jeg har sagt det til Benjamin [ejeren af dørmandsfirmaet] flere gange. Det dur ikke med Johannes. Han lukker for mange [voldskompetente] ind, fordi han er for flink, eller fordi han er bange for at tage konflikten" (Feltnoter).*

Ovenstående er interessant, fordi det viser, at dørmænd, der vælger ikke engagere sig i det kantarbejde, der ligger i at skulle afvise adgang til mænd med et kendt voldspotentiale, risikerer at blive devalueret til en 'feminiseret' position som 'bløde', frygt-

somme og inkompetente mænd af deres kollegaer. Mens viljen og evnen til voldsrelateret kantarbejde er et centralt træk ved den hegemoniske maskulinitetskonstruktion blandt dørmænd, så betyder det dog ikke, at al vilje til at løbe risici og aggressiv fremfærd anses som acceptabel. Tværtimod er unødigt risikotagning og overdreven brug af fysik også forbundet med maskulin underordning, da dette ses som udtryk for, at man lider af maskulint mindreværd, hvorfor man tyr til overdrevne og utroværdige måder at bevise sit maskuline værd på. Dette blev eksempelvis tydeligt i en samtale med ejeren af et lokalt dørmændsfirma.

Benjamin: *"Jeg blev nødt til at fyre Stig. Der var simpelthen for mange uheldige episoder med ham. Han er alt for aggressiv over for kunderne. Det er bodybuildersygdommen. Han har for meget, han gerne vil bevise"* (Feltnoter).

Dørmænd skal altså, i deres forsøg på at konstruere en hegemonisk maskulinitet, i dag balancere kompetent mellem forskellige stigmatiserede positioner. Ikke blot skal de forsøge at undgå den maskuline devaluering, som ligger i at blive set som tilbageholdene i forhold til at ville engagere sig i risikofyldt kantarbejde i mødte med potentielt voldelige andre mænd. De skal samtidigt forsøge at undgå den maskuline devaluering, som ligger i at blive set som udøvende patologisk hyper-maskulinitet, baseret på overdreven risikovilje og unødigt brug af fysik.

Konklusion

Transformationen af den indre storbys nat til en fest- og forbrugszone har afstedkommet en massiv ekspansion i den alkoholbaserede natøkonomi. Det er i denne kontekst, man kan forstå dørmænds arbejde. I lighed

med buschaufføren og taxichaufføren, som transporterer festende unge voksne til og fra den indre by om natten; pizzamanden, som sørger for mad til de sultne festende; og bartenderen, som sørger for at glasset aldrig er tomt, så er dørmænd en del af det udvidede netværk af arbejdere, der i dag får den urbane fest- og natøkonomi til at fungere. Mens løftet om vilde oplevelser, hedonisme og overskridelser af konventionelle normer er vigtige elementer i barers og natklubbers markedsføringsstrategier og forsøg på at tiltrække kunder, så er det dørmænds opgave at sikre et vist niveau af orden og at ekskludere problematiske personer, som truer salget og forbruget af alkohol. Ekspansionen af den postindustrielle bys fest- og nattelivsøkonomi har således skabt et nyt domæne, hvor hårde mandekroppe og traditionel maskulin autoritet i dag (re)produceres og har fået en fornyet værdi i skabelsen af orden og profit (Hobbs m.fl. 2003).

Selvom dørmændsbranchen i de senere år har gennemgået en professionaliseringsproces, hvor det at udvise selvkontrol og agere serviceminded i stigende grad normsettes (Søgaard 2017), så har jeg i denne artikel vist, hvordan det at løbe risici og fysisk at kunne håndtere (potentielt) voldelige personer stadig er centrale aspekter af dørmænds arbejde og deres konstruktion af maskulinitet. Fremfor at se dørmænd som afstumpede voldsmand, så har denne artikel i stedet forsøgt at give et indblik i, hvordan (dør)mænds maskulinitetskonstruktioner og deres individuelle og kollektive forsøg på at håndtere voldsrelaterede risici og frygt udgør funktionelle komponenter i skabelsen af orden, sikkerhed og profit i den kapitalistiske nattelivsøkonomi.

Mens tidligere studier af dørmænd ofte har anvendt et Bourdieu-inspireret teoriapparat til at beskrive, hvordan nattelivsøkonomien udgør en ny postindustriell markedsplads, hvor primært arbejderklasse

mænd kan konvertere krops- og volds-kapital til økonomisk kapital (Winlow 2001; Hobbs m.fl. 2003; Monaghan 2002c), så har jeg i denne artikel anvendt Lyngs 'kantarbejdsteori' til belyse dørmænds risikobetonede arbejde. Fordelen ved dette analytiske perspektiv er, at det gør os i stand til at fremanalysere væsentlige socio-emotionelle og kulturelt kønnede aspekter ved dørmandsarbejdet. I analysen har jeg således forsøgt at belyse, hvordan nogle mænd er motiveret til arbejdet i døren af mange af de samme grunde, som de er motiveret til at gå til kampsport eller andre former for ekstrem-sport. I et senmoderne samfund, hvor mange typer af arbejde i stigende grad domineres af rationel kalkulerende, individualisme og reflektive- og bureaukratiske forsøg på at tæmme det irrationelle og vilde, kan arbejde i døren fremstå attraktivt, fordi det rummer muligheder for, på en meget konkret og kropslig måde at udforske egne grænser, generere mening og at konstruere en patriarkalsk maskulin selvidentitet i relation til andre mænd. Ligesom det karnevaleske natteliv i dag udgør et domæne, hvor unge voksne engagerer sig i en beruset jagt på nydelse, irrationalitet, kropsbaseret mening og grænseoverskridelse (Presdee 2000), så kan det natlige bijob som dørmænd måske også anskues som nogle mænds forsøg på momentant at undslippe og modsætte sig

hverdagslivets krav, kontrol og de stadig mere udflydende kønsroller og -identiteter. Mens et psyko-socialt kant-teoretisk perspektiv kan bidrage til mere nuancerede forståelser, så rummer dette perspektiv også begrænsninger i forhold til at forstå, hvorfor nogle mænd giver sig i kast med dørmandsarbejdet. I analysen fremhævede jeg således, hvordan mænd også er tiltrukket af dørmandsbranchen, fordi de her kan konstruere en bestemt form for hyper-maskulin identitet, der frem for at være baseret på undertrykkelse og illegitim aggression trækker på kulturelle ideer om maskulin heroisme og beskyttelse af den svage. Skal vi forstå dørmænds virke, er det således vigtigt, at vi også har blik for den kulturelle betydning, dørmænd selv tilskriver deres praksis. I kombination med kulturelle og maskulinitetsteoretiske perspektiver så kan en kantarbejdsteoretisk analyse imidlertid give os bedre forståelser af de kønnede dynamikker, som driver dørmænds risiko- og voldspraksisser. I tråd med Whitehead's (2005) pointe om at maskulinitet kan være en 'risikodynamo', har jeg eksempelvis vist, hvordan det subkulturelle loyalitetsideal og dørmændenes frygt for ikke at blive genkendt som rigtige (heroiske) mænd til tider kan få dem til at engagere sig i voldsomme og ulovlige voldspraksisser.

NOTER

- 1 Dørmændene i dette studie arbejdede primært som håndværkere og socialpædagoger, men også som ufaglærte servicearbejdere, og et mindre antal læste på videregående uddannelser.
- 2 Under feltarbejdet varierede dørmændenes løn mellem 450 og 150 kroner i timen. På grund af øget konkurrence mellem dørmandsfirmaerne, som kæmper om at sikre eller fastholde kunder (beværtningerne), er

dørmændenes løn dog generelt faldet de senere år. I 2016 opererede de fleste dørmandsfirmaer således med lønninger på omkring 150-250 kroner i timen.

- 3 Begrebet 'nænnen' udspringer af udsagnsordet 'at nænne', som betyder, at man har hjerte eller viljen til at gøre noget ubehageligt eller smertefuldt enten mod andre eller mod sig selv (Den Danske Ordbog).

REFERENCER

- Agar, Michael H. (1986): *Speaking of Ethnography*, Beverly Hills, SAGE.
- Baarts, Charlotte (2009): Collective individualism: The informal and emergent dynamics of practising safety in a high-risk work environment, i *Construction Management & Economics*, 27, 10, 949-957.
- Balvig, Flemming & Britta Kvysgaard (2010): *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2009*, København, Københavns Universitet, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd, Rigspolitichefen.
- Bengtsson, Tea T. (2012): 'It's what you have to do!': Exploring the role of high-risk edgework and advanced marginality in a young man's motivation for crime, i *Criminology & Criminal Justice*, 13, 1, 99-115.
- Bourdieu, Pierre (1990): *The Logic of Practice*, Cambridge, Polity Press.
- Bourdieu, Pierre (2001): *Masculine domination*, Cambridge, Polity Press.
- Christensen, Ann-Dorte m.fl. (2015): Maskulinitet og sikkerhed i to mandedomnede brancher, i *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 17, 1, 78-93.
- Connell, Raewyn W. (1995): *Masculinities*, Cambridge, Polity Press.
- Desmond, Matthew (2007): *On the Fireline. Living and Dying with Wildland Firefighters*, Chicago & London, University of Chicago Press.
- Durkheim, Emile (1964): *The Division of Labour in Society*, London, Macmillan.
- Gailey, Jeannine (2009): 'Starving is the Most Fun a Girl Can Have': The Pro-Ana Subculture as Edgework, i *Critical Criminology*, 17, 2, 93-108.
- Gilmore, David D. (1990): *Manhood in the making: Cultural concepts of masculinity*, New Haven, Yale University Press.
- Goffman, Erving (1967): *Interaction Ritual. Essays on Face-to-Face Behaviour*, New York, Pantheon Books.
- Hobbs Dick, Hadfield Philip, Stuart Lister & Simon Winlow (2003): *Bouncers. Violence and Governance in the Night-time Economy*, Oxford, Oxford University Press.
- Hochschild, Arlie R. (1983): *The Managed Heart. Commercialisation of human feeling*, Berkeley, University of California.
- Hunt, Geoffrey, Molly Moloney & Kristin Evans (2009): Epidemiology meets cultural studies: Studying and understanding youth cultures, clubs and drugs, i *Addiction research & theory*, 17, 6, 601-621.
- Kaprow, Miriam L. (1999): The Last, Best Work: Firefighters in the Fire Department of New York, i *Anthropology of Work Review*, 19, 2, 5-26.
- Kidder, Jeffrey L. (2006): "It's the Job That I Love": Bike Messengers and Edgework, i *Sociological Forum*, 21, 1, 31-54.
- Kimmel, Michael S. (1994): Masculinity as homophobia: Fear, shame, and silence in the construction of gender identity, i Harry Brod, & Michael Kaufman (red.): *Theorizing masculinities*, Thousand Oaks, SAGE, 119-141.
- Kyed, Morten (2014): *John Wayne og Tarzan arbejder her ikke længere. En etnografisk fortælling om maskulinitet, sikkerhed og "redderskab"*, Ph.d.-afhandling, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg universitet.
- Lois, Jennifer (2003): *Heroic efforts: The emotional culture of search and rescue volunteers*, New York, NYU Press.
- Lois, Jennifer (2005): Gender and Emotion Management in the Stages of Edgework, i Stephen Lyng (red.): *Edgework. The Sociology of Risk-Taking*, New York & London, Routledge, 117-152.
- Lyng, Stephen (1990): Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking, i *American Journal of Sociology*, 95, 4, 851-886.
- Lyng, Stephen (2005a): Edgework and the Risk-taking Experience, i Stephen Lyng (red.): *Edgework. The Sociology of Risk-Taking*, New York & London, Routledge, 3-14.
- Lyng, Stephen (2005b): Sociology at the edge: Social theory and voluntary risk taking, i Stephen Lyng (red.): *Edgework. The Sociology of Risk-Taking*, New York & London, Routledge, 17-50.
- McDowell, Linda (2003): *Redundant Masculini-*

- ties? Employment Change and White Working Class Youth*, Malden & Oxford, Blackwell Publishing.
- Measham, Fiona & Kevin Brain (2005): 'Binge' drinking, British alcohol policy and the new culture of intoxication, i *Crime, Media, Culture: An International Journal*, 1, 3, 262-282.
- Messerschmidt, James W. (1993): *Masculinities and Crime: Critique and Reconceptualization of Theory*, Lanham, Rowman & Littlefield.
- Monaghan, Lee. F. (2002a): Regulating 'unruly' bodies: work tasks, conflict and violence in Britain's night-time economy, i *British Journal of Sociology*, 55, 3, 403-429.
- Monaghan, Lee F (2002b): Embodying Gender, Work and Organisations: Solidarity, Cool Loyalties and Contested Hierarchy in a Masculinist Occupation, i *Gender, Work and Organization*, 9, 5, 504-536.
- Monaghan, Lee. F. (2002c): Hard men, shop boys and others: embodying competence in a masculinist occupation, i *The Sociological Review*, 50, 3, 334 - 355.
- Monaghan, Lee. F. (2003): Danger on the doors: bodily risk in a demonised occupation, i *Health Risk & Society*, 5, 1, 11-31.
- Presdee, Mike (2000): *Cultural criminology and the carnival of crime*, New York, Routledge.
- Restaurationsloven (2009): *Lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v.*, § 15a. (Bestyrere, dørmænd og andre ansatte i serveringssteder med alkoholbevilling).
- Robinson, Victoria (2008): *Everyday Masculinities and Extreem Sport. Male Identity and Rock Climbing*, Oxford & New York, Berg Publishers.
- Spradley, James P. (1990): *Participant observation*, New York & Florida, Holt, Rinehard and Winston Inc.
- Søgaard, Thomas. F. (2013): *Doormen. Embodied masculinity and the political economy of security in the Danish nightlife*, Ph.d.-afhandling, Institut for Kultur og Samfund, Art, Aarhus universitet.
- Søgaard, Thomas. F. (2017): Maskulinitet til forhandling: Dørmænd som kontrol- og servicearbejdere i det danske natteliv, i Vibeke Asmussen Frank; Thomas Friis Søgaard; Jeannett Bjønness (red.): *Køn og rusmidler: Brug, behandling og kontrol*, Aarhus, Aarhus Universitetsforlag, 195-216.
- Tutenges, Sébastien m.fl. (2015): Violent work environments. A survey of bouncers and their experiences of violence, stress and other work-related problems, i *International Journal of Workplace Health Management*, 8, 2, 129-141.
- Wacquant, Loïc (1995): Pugs at work: Bodily Capital and Bodily Labour Among Professional Boxers, i *Body & Society*, 1, 1, 65-93.
- Whitehead, Antony (2005): Man to Man Violence: How Masculinity May Work as a Dynamic Risk Factor, i *The Howard Journal*, 44, 4, 411-422.
- Winlow, Simon (2001): *Badfellas: Crime, Tradition and New Masculinities*, Oxford, Berg Publishers.
- Winlow, Simon., Hobbs, Dick., Lister, Stuart., & Hadfield, Philip. (2001): Get Ready to Duck. Bouncers and the Realities of Ethnographic Research on Violent Groups, i *British Journal of Criminology*, 41, 3, 536-548.

Thomas Friis Søgaard, Lektor, Ph.d.,
Center for rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.
e-mail: tfs.crf@psy.au.dk